

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америка СІМ ЦЕНТІВ Закордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СЕНАТОРИ ПРИСПІШУЮТЬ ЗАКОНОПРОЄКТИ В СПРАВІ ОЗБРОЄННЯ

Вашингтон, 26 серпня. — Два законопроекти, які вимагають понад \$60,000,000,000 на збройні сили нації, мають вигляд на значний поступ у сенатських комісіях в теперішньому тижні. Сен. Річард В. Россел зажадав від своєї комісії збройної служби ухвалити пересічно по одному білліону доларів на військові установи, щоб вирішити долю цілого біллу, який обіймає витраток \$5,780,000,000. Він надіється викінчити складання свідства у комісії цього тижня і подати повному Сенату наприкінці тижня цілий законопроект, що уповноважує уряд здійснити сотні проектів, між ними й ті, що сповит найбільшою тайною і що їх опрацювала армія, фльота або повітряні сили, беручи за підставу, що загальне число воєнків дійде до 3,500,000 в активній службі.

Сен. Джозеф К. О'Магоні, як голова комісії, надіється закінчити за тижень переслухання в підкомісії фондів для оборонних агенцій. Його комісія має перед собою біл для схвалення витратків на \$56,500,000,000, який уже перейшов Палату Репрезентантів. — Обидва згадані білли належать до списку „примусових“ біллів, тобто таких, які Конгрес мусить ухвалити ще перед закінченням теперішньої сесії. Сен. О'Магоні працював над цими біллами разом з різними урядовцями з департаменту оборони кілька тижнів, щоб якось обняти їх в одну цілість. Будівельний біл охоплює цілу сітку повітряних баз у нації країні та в різних країнах за морем, щоб зрівняти з експансивною діяльністю Росії і її сателітів.

СПРАВА МИРОВОГО ДОГОВОРУ з ЯПОНІЄЮ вивається на чолі політичних подій. Конференція в цій справі має початися 4-го вересня в Сан Франціско. В підготовці конференції, головний „архитект“ договору, амбасадор до спеціальних доручень Діан Фостер Доллес (зліва) підбує ще одну нараду з президентом Труманом в Білому Домі, після якої розмовляє з асистентом державного секретаря, Діном Руском.

ДОМАГАЮТЬСЯ СЛІДСТВА В КОНГРЕСІ НАД УБИВСТВОМ ГОЛОГАНА

Вашингтон. — Конгресмен В. Стерлінг Кол зажадав, щоб Палата Репрезентантів перевірила як до двох дивовижних справу вбивства полк. Вільяма В. Гологана, що сталося сім років тому поза німецьким фронтом в Італії. Конгресмен домагається вивчення від департаменту оборони, чому він сам не перевів енергійного слідства в цій справі, а зобов'язався з'ясувати вбивство брата невідомого. Опублікований фантастичний звіт Пентагону стверджує, що майора Гологана, як команданта горстки партизанів, спущених парашутом поза німецьким фронтом, наперед отруїли самі партизани, а опісля застрелили і вкинули до озера Орта. Його тіло, прошите двома револьверними кулями, витягнули з води щойно в червні 1951 р. Тепер в убитості обвинувачують двох колишніх американських воєнків, а саме лейтенанта армії Алда Ікарді з Пінтбургу і сержанта Карло Г. Лодолсе з Рочестера, Н. Й. Вони обидва відносяться від звинувачення, кажучи, що їх звинувачення не були законні. Тому, що американський закон не може їх притягнути до карної відповідальності, їх обох мають видати італійській владі на суд разом з їхніми італійськими співниками — комуністами, обвинуваченими в убитості.

КОНВЕНЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ОВТІСА

Нью Йорк. — Ветерани Чужинних Воєн, як друга найбільша організація американських ветеранів, яка з'їхалася на конвенцію до Нью Йорку, вислала до президента Трумана домагання, щоб він негайно почав кроки для звільнення з тюрми американського журналіста Вільяма Овтиса, якого засуджено в чеській Празі на десятирічну тюрму ніби за

шпигунство. В резолюції висловолено також домагання, щоб ЗДА пірвали торговельні зв'язки з Чехословаччиною. Конвенція почалася в неділю ввечері при співучасті 4,000 ветеранів в касарні 71 полку на Лексінгтон Евеню. Ввечері час перебувають нові учасники конвенції, число яких мабуть дійде до 75,000. Конвенція триватиме до п'ятниці.

ЗА ОДНОРОДНІ РУШНИЦІ ДЛЯ АТЛАНТИСЬКИХ КРАЇН

Вашингтон, 26. серпня. — Американські знавці різних родів зброї піддають думку, щоб наперед випробувати різні моделі крісів, які мали б бути вжиті для спільної оборони країн з Північно-Атлантичного Пакту, коли стало відомо, що між деякими державами виникли непорозуміння у цій справі. Саме тепер відбувається конференція міністрів оборони країн, на якій британські делегати заявили, що їхня країна піде вперед з виробом свого кріса, без уваги на інші країни. Це виявило, що Британія плекає свою традиційну національну амбітність і хотіла б її затримати. Проти цього стали делегати ЗДА і Канади, які вже між собою порозумілися в справі однородної зброї для оборони проти агресії. Негайно після цього випадку скликали нове засідання, на якому дійшло до згоди, що всі більші роди зброї повинні бути однородні, тільки малі можуть бути окремі.

У Сан Франціско росіяни замовляють 35 кімнат на мешкання конференції для підписання мирного договору з Японією. Умови найму подав совєтський консул Константин Сфремов в місцевих туристичних бюро.

ШІСТЬ СТЕЙТІВ ПЛАТЯТЬ ПОНАД ПОЛОВИНУ ВСІХ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — Більше ніж половину податків у скарбовому році, що закінчиться 30 червня ц.р., заплатили шість стейтів, як це виявляє бюро внутрішнього прибутку. Стейти Каліфорнія, Іліной, Мішиген, Нью

Йорк, Огайо і Пенсильванія дали 56,42 відсотків податкових прибутків загальною висотою \$28,467,568,657. а ввесь податок з 48 стейтів і з посілостей Аляски, Гавайів та Порто Ріка приніс \$50,445,686,315. Податок платили корпорації, тобто підприємства, поодинокі особи, з доходів, а крім того були ще податки від продажу, з мита та прибутки з різних оплат. Серед поодиноких родів приходів на важливе місце вибивається податок від виробу й продажу алкогольних напоїв (\$2,546,807,924) і від тютюну, (\$1,380,396,000).

В АМЕРИЦІ

Ген. Доллес Мек Артур стверджує, що Японія піде з війським західним світом без уваги на становище Росії. Він має листи в цій справі від японського прем'єра Шігеру Йошіда.
175-річчя нападу британців і німців з провінції Гессен нагадає часосні Вружіння Ігл у статті, яка описує цей напад на передмісті Флетбуш 23 серпня 1776 р. Американці зайняли тоді становище в теперішньому Проспект Парку.
„Дні Живучого Жидівства“ буде відкритий 1 вересня в Нью Йорку (перехрестя 65 вулиць і П'ятої евеню). Ного будова коштує мільйон доларів. Будинок має десять поверхів.

НОВІ КОМУНІСТИЧНІ ОБВИНУВАННЯ ПРОТИ АЛІАНТІВ В КОРЕЇ

ЧЕРВОНІ ЗАКИДАЮТЬ АЛІАНТАМ НОВІ ПОРУШЕННЯ НЕВТРАЛІЗОВАНОЇ ЗОНИ В КАЕСОНГІ ТА ПЕРЕЛІТ АЛІАНТСЬКИХ ЛІТАКІВ ПОНАД КИТАЙСКУ ТЕРИТОРІЮ.

Токіо, 27. серпня. — Комуністична радіовислїня в Пейпіні видвинула цілий ряд нових обвинувачень проти альянтів в Корей, виправдуючи ними продовжування зайнятої комуністами перерви в розмовах в справі перемир'я в Каесонг. Зокрема обвинувачується, що альянтські літаки порушили „нейтральність“ Китаю, перелітаючи понад Шанхай, Цінтао і цілий ряд інших східно-китайських міст.

ПІДОЗРІЛА ПОЯВА „КАВКАЗЦІВ“ НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

Токіо. — З авторитетних джерел тут поінформовано, що в останньому перекинуто до Корей понад 2,000 „кавказьких військ“, правдоподібно совєтських, які мали б взяти участь в боях на випадок остаточного заломання мирових переговорів в Каесонг. Ці „кавказькі“ війська розташовано здовж голландського шляху з Пйонгянгу до Каесонг і вони в кожній хвилині могли б бути перекинуті на фронт. Рівночасно повідомляється, що здовж східного і західного береж Північної Корей розташована „кавказька“ зенітна артилерія, забезпечена наймодернішою протилітунською зброєю, включно з радіаром. Точної національності тих „кавказьких“ військ не встановлено, але їх вважається за „добровольські“ частини із совєтської армії. Кружляють теж непотвержені офіційно вістки, що на корейській фронт перекинувся щораз більший маси добровольців з опанованих Совєтами європейських країн. Американська повітряна розвідка стверджує інтензивне підтягання ворожих підкріплень на цілий 130-мильовий фронт, добачуючи в тому, як і в характері ворожого пропаганди, виразу підготовки до нового наступу свіжими великими силами.

Пейпінська радіовислїня стверджує, що „ошаліла агресивна акція американської авіації проти Китаю з цілком певно у зв'язку з її скритованістю акцією в Каесонг; тепер ще більше наявно, що американський уряд свідомо бажає закінчити переговори для припинення війни“. Як відомо, комуністи самі перервали мирові переговори в Каесонг в дні 23-го серпня, мотивуючи це твердженням, мовляв альянтський літак скинув бомби на неутралізовану зону в Каесонг, де відбувалися переговори. Альянтське командування рішучо відкинуло комуністичні обвинувачення, доказуючи їхню безпідставність і безглуздя, і пропонуєчі рівночасно комуністам продовжувати конференцію. Досі червоні не дали ще офіційної відповіді на альянтські пропозиції, але з коментарів комуністичної преси і радіа виходить недвозначно, що комуністи не думають відновити переговори як довго альянти не „признаються“ до вини та не виправдаються і не дадуть „гарантії“, що того роду випадки більше не повторяться. Альянтський головний командант на Далекому Сході, ген. Ріджвей, назвав попередні комуністичні твердження „фальшивими“. В цьому комуністичному обвинуваченні говориться, що сімх — „дивильно одягнених“ піддених корейців намагалися в неутралізованій зоні Каесонгу вбити комуністичного військового сторожа, але були прогнані, та що опісля сім американських літаків перелетіло понад Каесонг. В іншому повідомленні з Пейпіню говориться, що альянтські літаки мали перелетіти минулого четверга і суботи понад територію Шанхай та східно-китайські провінції Шантунг, Чекіан і Кіангсу. Представник ген. Ріджвея заявив, що ці комуністичні обвинувачення, як і попередні, є безпідставні.

НЕФОРМАЛЬНИЙ АМЕРИКАНСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР ПРОТИ АГРЕСІЇ

Блед, Югославія. У висліді відвідин спеціального висланника президента Трумана, Аверела Гарримана Югославії та його наради з маршалом Тітом, між Югославією і Злученими Державами заінваують фактичний, хоча й не підписаний формально договір про взаємну оборону перед всякою агресією — повідомляють тут з поінформованих Джерел. Гарриман відвідав Югославію в поворотній дорозі з Ірану, де він посередничав в англо-іранському нафтовому спорі. Зулявшись минулої суботи в літній резиденції Тіта, він обговорив з ним та іншими членами югославського уряду всі важливі проблеми відносно господарських і обо роних можливостей Югославії в обставинах теперішньої совєтської загрози. Гарриман, виїжджаючи до Лондону і Парижу, де він відбуде наради з

ген. Айзенгавером, заявив, що з югославським урядом він обговорив такі проблеми: 1. Американська господарська і військова допомога для Югославії; 2. способи і засоби проти третьої світової війни; 3. внутрішні проблеми Югославії; 4. совєтська політика у відношенні до не-совєтського світу; 5. тактика і цілі Кремля; 6. індивідуальність і „вождівство“ Сталіна; 7. можливі наслідки евентуального совєтського нападу на Югославію; 8. югославські плани для поширення господарства. В нарадах, крім Тіта і Гарримана, взяли участь: американський амбасадор Джордж Аллен, югославський міністер закордонних справ Едвард Карделл, голова державної господарської ради Борис Кідріч, міністер внутрішніх справ Александер Ранкович та цілий ряд інших високих державних достойників.

АЛІАНТСЬКІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ ВОРОЖУ БАЗУ БІЛЯ СИБІРСЬКОГО КОРДОНУ

Токіо. — Сильні з'єднання альянтських бомбардувальників з баз в Японії і на Окінаві, в супроводі бових турболітаків, виконали минулої суботи концентровану атаку на північно-корейський порт і залізничний вузол Рашін, положений в безпосередньому віддаленні від совєтсько-сибірського кордону. Альянтські літаки скинули понад 300 тон бомб на місцеві портіві споруди, залізнично-ре-

монтні варстаті та на комуністичні поліцейські. В налеті взяли участь 35 суперфортець, не натрапляючи на жадний спротив з боку ворога. Перший налет на цю важливу ворожу базу та комунікаційний центр відбувся точно рік тому, але після того департамент оборони був заборонив ген. Мек Артурові продовжувати цю акцію, щоб не дразнити Совєтів.

ЕВАНУАЦІЯ БРИТАНЦІВ З ІРАНСЬКИХ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ

Тегеран, Іран. Британські інженери і техніки закінчили вчора свою евакуацію з нафтових теренів Ірану, переїжджаючи тимчасово до Абадан, звідки мають виїхати до Англії. Тим самим видобування нафтової роши перейшло в недосвідчені іранські руки, виключуючи помітне негодуювання між самими іранцями. На вчорашньому засіданні парламенту один з впливових послів виступив з явним обвинуваченням в „зраді“ проти прем'єра Моссадеха, скидуючи на нього вину за розбиття переговорів з Англією. Член парламенту Хамаль Імамі заявив: „Ми ухвалили націоналізацію нашої нафти на те, щоб припинити нужду в країні, а не щоб загрозити її незалежності; якщо ми були знали, що націоналізація може призвести нашу країну до руйни, ми ніколи не буди б рішилися на такий крок“. З гострою критикою проти Моссадеха виступали теж інші послі. Британці знову виявили готовість продовжувати переговори, якщо іранський уряд змінить своє дотеперішнє безкомпромисове становище.

В СВІТІ

Зустрічати контракцію загрози, спричиняваної Совєтами скрізь у світі, ухвалила паризька конференція міжнародної Федерації Ветеранських Організацій, — сказав генеральний секретар Федерації Е. Ньюкомб, що повернувся оце з Парижу до Нью Йорку на наради з органами О.Н.
2502-гу річницю народження китайського мудреця Конфуція відзначували на Формозі під керівництвом Чай-Кай-ші.
Складена тижня угода про надіслку частин Червоної Армії з СРСР до Мадридчини „для тренування“, одностано мадлярські війська надісланіються до СРСР для „тренування“, — заявив новоприбулий утікач з Мадридчини.
На 20% скоротили споживання електроенергії наступної зими пропонує англійський уряд своїй індустрії. Також буде раціоналізоване споживання вугілля.
Скоро очистити шлях для усунення британських військ із зони Суецького каналу обіцяв прем'єр Стюарту перед зборами провідної партії Вафдистів.

ІНДІЯ ПІДПИШЕ СЕПАРАТНИЙ МИРОВОЙ ДОГОВІР З ЯПОНІЄЮ

За останніми вістями з Нью Делхі, прем'єр Джаваралл Неру заявив, що Індія підпише мирний договір з Японією окремо тільки після того, як Індія країні оприлюднить його на конференції у Сан Франціско 4 вересня. Коли його запитали, чи це становить подітковане наставленням Совєтів до мирного договору з Японією, Неру заявив, що Індія йде своїм власним шляхом, без уваги на СРСР.

Урядовий совєтський орган Ізвестія обвинувачує Америку, наче б вона хотіла прикувати Японію до свого воза і зробити з неї свою колонію в Азії. Ці вісті наспіли вже після того, як Злучені Держави та Індія обмінялися дипломатичними нотами в справі становища Індії до мирного договору з Японією. Індія вислала в четвертій ввечері урядового ноту із заявою, що не візьме участі в конференції в Сан Франціско, бо Америка, згідно з американсько-японським оборонним пактом, поставила в договорі точку про втримування американських військ у Японії вже після підписання договору. Індія запротестувала проти такої умови, а при цій нагоді висунула ще інші дома-

гання, між ін., щоб острови Рюкю й Бонін не були віддані під протекторат Об'єднаних Націй і щоб острів Формозу повернути Китаю, а острови Курілі й Південний Сахалін передати Росії.
Американська відповідь на ці закиди, вислана в неділю 26 серпня і зрадогвана в суворому тоні, відкидає закиди Індії, начебто цей договір загрожував мирові і пригадує, що прем'єр Японії Йошідо признав, що американські мирові пропозиції виявляють справедливість, великодушність та ідеалізм. Нота також підкреслило несподіваність Індії, що вимагає віддати одні острови Японії, а інші Росії. Втримування американських військ в Японії потрібне для оборони Японії від агресорів.

ІТАЛІЯ ОСТЕРІГАЄ ЮГОСЛАВІЮ В СПРАВІ ТРИЄСТУ

Рим. — Користаючи з нагоди побуту Аверела Гарримана в Югославії, Італія знову видвинула свої домагання відносно Триєсту, остерігаючи Югославію, що її неуступчивість в тій справі може тільки збільшити напруження між Римом і Білгородом, що може бути

ЖИВНА ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ НАТРАПЛЯЮТЬ НА ТРУДНОЩІ

Відень. — Вже надовго перед цюгоричними жнивнами комуністична пропаганда проголосила, що це будуть „живна для миру“ та намагалася „наставити“ своїх рабів, щоб вони останні свої сили, разом з останнім зерном хліба віддали державі. Але не зважаючи на всю пропаганду та на мобілізацію досвідно всього населення, від воєнків і поліції починаючи, а на шкільній дітворі кінчаючи, — жнива, виходило б, не випали ані наполовину так, як того Москва хотіла і тепер заповідається нову акцію проти „ворогів народу“ і саботажників у жниввах. Хлібоздача державі мала бути закінчена 20-го серпня, але чотири дні після того повідомлено, що багато селян і колгоспів в сателітських країнах не виконали ані навіть половини своїх призначених ім планів.

ГЕН. ПРОКУРАТОР МЕК ГРАТ ВИСТУПІТЬ НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ ЗУАДК

Філадельфія. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що генеральний прокуратор Злучених Держав, Говард Мек Грат, прийняв запрошення і виступить з промовою на Загальних Зборах цього Комітету, що відбудеться в дні 12-14 жовтня н.р. Генеральний прокуратор виступить під час великої мистецької імпрези, —

БІЙКА З ПОЛІЦІЄЮ — ЗАБАВА ДЛЯ ВУЛИЧНОГО ШУМОВИВАННЯ В СТОКГОЛЬМІ

Стокгольм, Швеція. Від деякого часу в цій шведській столиці відбуваються під кінець кожного тижня „забави“, що притягають щораз більше місцевих і закордонних туристів. Кожної суботи вуличне шумовиння: злодій, проститутки та всілякі „добровольці“ голубово з-поміж молоді збираються в місцевому парку Бер-

яка відбудеться з нагоди Загальних Зборів ЗУАДКомітету в Метрополитен Опері Гауз у Філадельфії в суботу 13-го жовтня при участі найвидатніших артистичних сил. Під час ділових зборів виступлять ще й інші американські представники, зокрема член Д.П. Комісії Едвард О'Коннор. Ген. прокуратор Мек Грат, приймаючи запрошення на виступ, висловив м. ін. надію, що на зборах він зустрине багатьох з тих колишніх українських скитальців, з якими він зустрічався під час своєї поїздки по таборах Д.П. в Німеччині, додаючи, що українські табори були між усіма найчистіше і найкраще zorganizовані.

нених і 15 заарештованих. Безпорядки не мають жадного політичного підкладу.

Table with 2 columns: PEREPIDPLATA (Subscription rates) and SUBSCRIPTION RATES. Includes rates for one year, six months, and three months.

Зв'язати з редакцією платиться 10 центів. За оголошення редакція не відповідає. Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЛОВА І ДІЛА

Актуалізація української справи на американському і міжнародному теренах, широкий розголос, що його має кожна подія, зв'язана з Україною та з українськими змаганнями, велика увага, яку приділяється в міжнародних колах всім українським виступам і починам, все це ставить окремі вимоги до українців у вільному світі та вимагає окремої дбайливості в їхніх словах і ділах.

Поминаючи цю кон'юнктуру вільного світу української справи не можна не признати, що для самої актуалізації українських змагань в світі причинилися не в малій мірі й самі українці. Причинилися словами і ділами. Наявність великої маси політичної еміграції в Європі, розселення великої частини по різних країнах та рухливість маси цих переселенців і їх досягнення в багатьох галузях життя створило у великій мірі це тло, на якому актуалізується обильно скроплена кров'ю на Рідній Землі справа українського визволення.

Говорячи про сам американський терен, по адресі українців досить часто доводиться слухати найкращі признання і завгаги. Українські юнаки в школах вибивають своїми способностями і своєю пильністю та часто стають прикладом для своїх співтоваришів, включно з американцями. Українські робітники здобувають собі найкращі признання своєю трудолюбивістю, чистотою та знаннями. На міжнародних імпрезах та виставках українські артисти і мистці здобувають перші місця і перші нагороди. Подібне діється в Канаді, в Англії, в Австралії, в країнах Південної Америки. Це ті конкретні діла, що в сумі створюють першорядне тло, на якому може дозрівати українська справа в її політичному аспекті.

Звичайно, все це ще далеко не все, що українська спільнота у вільному світі може і повинна зробити. Багато ділянок ще занедбано, багато можливостей ще не використано. Але навіть і це, що зроблено і що робиться, у нас завжди якась колізія між словами і ділами, або між ділами і словами. Ми рідко коли потрапляємо створити між одним і другим повну синтезу, що мала б далеко більший ефект, ніж його можуть мати слова без діл, або діла без відповідної капіталізації.

На наших очах починає здійснюватися заповіданий державний секретарем Ачесоном, "новий реалізм" у відношенні до історичного російського імперіалізму. Українці мають першорядну можливість, щоб цей процес відповідно пригальмувати та надати йому ще виразнішого характеру в користь української визвольної справи. Виступи поодиноких українських діячів на сторінках американської преси та голос в академічній дискусії на ці теми, далеко невиспіваний. Ми бачили, якого розголосу набув, наприклад, останній російський з'їзд в Штутгарті та об'єднання кількох російських груп в одне політичне представництво. Це був виразний, хоча й хитрий крок проти "нового реалізму". Що практично роблять українці, щоб його хоча б найменше неутралювати? Якщо американська преса з помітною готовістю підхопила заяву одного емігранта про українську опозицію проти ліплення нового білого імперіалістичного російського фронту, то який відгомін міг би мати обдуманий солідарний виступ української репрезентації? Чому на консолідацію і активність російського білого синонедлістичного фронту не відповідає такою і ще більшою консолідацією та активізацією українські самостійницькі сили? Відповіді на це напевно очікує весь український загаль.

На американському терені заповідаються на найближчий час деякі "слова і діла", що можуть мати свій вплив на "новий реалізм" в американській і міжнародній політиці відносно Росії. В жовтні відбудеться Загальний Збір ЗУАДКомітету і на тлі його єдиної в своєму роді активності та успіхів виступатиме генеральний прокуратор Злучених Держав, достойний Говард МакКрат, крім інших високих державних достойників. На дещо пізніше планує велику демонстрацію в Нью Йорку УККомітет. Можна сподіватися, що по лінії піддержки "нового реалізму" піде теж весь наш найближчий громадський сезон, підуть слова і діла. До подібних слів і діл наглит положення і кон'юнктура теж українців в Європі то по всіх країнах і континентах.

НЕЗАСЛУЖЕНА КРИВДА

Палата Репрезентантів відкинула урядову пропозицію і не признала урядові Комісії для Переміщених Осіб додаткових 2,431.000 доларів, необхідних для виконання додаткових завдань, зв'язаних з продовженням п е реселенного закону. Мотивів такого становища Палати Репрезентантів не подано, але які б вони не були, таке становище робить незаслужено кривду однаково, як цій урядовій агенції, Д.П.Комісії, з існуванням та працею якої зв'язані найшляхетніші виваи американської гуманітарності, так і багатьом десяткам тисяч нездоленим людським істотам в європейських таборях переселенців, які без окремої допомоги ніколи не зможуть вирватися з теперішніх злиднів.

З кінцем червня ц. р. Конгрес ухвалив законопроект, на підставі якого продовжено ще на шість місяців існуючий переселенний закон ДП, даючи тим самим можливість використати повну передбачену законом квоту іміграційних віз, яка з будь-яких причин не могла бути використана в означеному попередньому часі. Значить, новий закон не збільшував ухваленої раніше квоти, але тільки продовжував час на її використання. Згідно з попереднім законом всі візи повинні були бути використані до кінця червня. Якщо не будуть використані, тоді мали бути уневажені. Під напором публічної opinio, Конгрес продовжив важність віз до 31-го грудня, але з тим самим застереженням, що вони будуть уневажені, якщо не

будуть використані в означеному часі. Іміграційні візи не були використані з вини самих кандидатів на імігрантів, ані теж з вини консулярних чи будь-яких інших властей. Це були радше "обставини", усі ті численні формальності і головні "скриньки", що їх мусять перейти кожний скиталець, заки його признають придатним до в'їзду до ЗДА. У висліді, з кінцем червня на всіх дозволених законом 341,000 віз для скитальців ще понад 60,000 не було використаних цілком, рівночасно з досить великою кількістю, яка ще була в "процесі". В тій цілі було запропоновано і ухвалено в Конгресі продовження дієвості закону. За цих продовжених шість місяців, з яких сьогодні залишилось ще тільки чотири, багато з тих невикористаних 60,000 віз можуть бути використані і це з подвійною користю; для тих, що з віз скористають і зможуть наостанці вихопитись з європейських злиднів на американську волю, як і для самої Америки, яка і між тими, що ще приїхали б, напевно дістала б багато високо кваліфікованих сил та найкращих кандидатів на своїх льоаяльних громадян, як їх дістала між тими, що вже приїхали.

Рішення Палати Репрезентантів щодо додаткових фондів на потреби Д.П.Комісії ще не є остаточно. Ця сама справа опиниться ще в Сенаті і треба сподіватися, що власне Сенат направить цю незаслужену кривду для Д.П.Комісії та для скитальців і признає Комісії потрібні їй фонди.

II. Заарський

ПАМ'ЯТІ ПОЕТА-БОРЦЯ

(До 30 роковин героїчної смерті Григорія Чупринки) 1921—1951

"Як гнів і жаль його охопить, Він дух свій вивинить в бою І КРОВ'Ю ВЛАСНОЮ ОКРОПИТЬ ЖАГУЧУ ПРОПОВІДЬ СВОЮ!" Г. Чупринка

Ці слова видатного українського поета-новатора Григорія Чупринки, що ними він скархаризував завдання поета-пророка, якнайкраще характеризують його самого. Це були не порожні слова, не порожня патетична деклямація — це була щира правда, окроплена в дієвості власною кров'ю відданого патріота і борця за волю і незалежність України. Тридцять років тому — 28. серпня 1921 року — ворожа большевицька куля припинила життєвий і творчий шлях бунтівливого, непримиренного і завзятого борця і поета. В цей же день полягло смертю героїв ще 38 товаришів поета. Всі вони були членами Центрального Повстанського Комітету України. Всі вони були розстріляні руками большевицьких катів. Вічна їм пам'ять і вічна їм слава!

Син козака з Чернігівщини — Григорій Овразович Чупринка вже з дитинства відзначався своєю буйною бунтівливою вдачею, що не терпіла неправди і несправедливості. В роки першої революції

будуть використані в означеному часі.

1905 року Чупринка був у перших рядах борців з московським царським самодержавством. За це він зазнав і арештів, і в'язниці, і заборони жити в рідній Чернігівщині. Та ніщо не зломало гордий козацький дух непримиренного і завзятого борця. Тюрма ще більше загартувала бойовий дух Чупринки, тюрма стала для нього ще й школою українства та національної свідомості. Роки між двома революціями з їх нападком українського життя, з їх тяжкими умовами політичної реакції не могли не відбитися на Чупринці. Тяжкі напруги суму, туги і беззастовничо зустрічаються в його поезіях. Чупринка топить своє горе в горлі, місто його деморалізує. Поет шукає розради в природі, чудовій, багатій, і позалилював паперцями всі свої рани, коли вмився під водопроводом, врешті, основно та сумлінно вислушив бритуку сховав цю нещасну бритуку в шапку, з полинялого плюшу, тоді він, раптом, якби не той став! В одній мить чоловік повеселівся і подобрів, вже не казався і не дивився вовком на Канючку, його погляд став м'який, голос теплий, а слова — хоч кострувати, та привітні.

Рішення Палати Репрезентантів щодо додаткових фондів на потреби Д.П.Комісії ще не є остаточно. Ця сама справа опиниться ще в Сенаті і треба сподіватися, що власне Сенат направить цю незаслужену кривду для Д.П.Комісії та для скитальців і признає Комісії потрібні їй фонди.

"Я не гнуся, мов раб, під гнітом, Доле, мачухо лиха, Знай — з тобою, з цілим світом Я побюєс з лицем відкритим Проти злості і гріха. Смерть в очі я загляну, Жак могильний я стерплю: Все одно я маю рану Нестерпну, нездолану — Рану смертного жалю.

Скільки правди і щирости в цій прекрасній поезії! Як ми в теперішніх умовах страшний переслідувань української поезії на нашій Ватківщині тужимо за такими поетами, що як Чупринка ідуть незломні, невгнуті, "б'ються з лицем відкритим проти злості і гріха", що сміливо дивляться смерті в очі, що дух свій героїчний виявляють в бою, що "власною кров'ю окроплюють жагучу проповідь свою"! Таким поетом був у нас ГРИГОРІЙ ЧУПРИНКА! З перших своїх творів і до останніх він "в світових сліпих блуканнях до правди впевнений ішов", ішов невинно шляхом боротьби за Правду і Свободу свого народу.

Ще в ранньому своєму вірші "Рідний Край" Чупринка не тільки малював різочі контрасти між чудовою природою України і тяжким невільницьким життям українського народу, не тільки він висловлював свою віру, що рідний край буде таки колись "вільним нааяв", а й показав перші вісники цього неминучого приходу нових вільних часів, по-

части... Божечку, та він же бачить, що в печі ще коли погасло, а в скриньці — от, скільки вугля, а проте — питає... Питає, бо він тепер не сердиться, бо він тепер ласкавий, ок, який він добрий, який людяний, П Петро, П чоловік! І Петро, не дочекавши відповіді, брав відро і йшов на низ, до ливниці, і приносив Канючичі вугілля.

І це питаєся: — Ти, слухай, а може тобі трісок наколотися на розпал? І знову радісно-тривожно стискалося голубине серце колишньої помийниці і схвилювано трусливсі її коліна, як від песточків, від ласк любовних... Божечку, та він же самий бачить, що трісок ще зісталось зраня, а питає — "чи наколотися", бо він уже такий, він дуже добрий П чоловік! Він отак: покричить-покричить, полається і знову добрий.

І Петро, не чекаючи відповіді, брав сокирчину і декілька соснових рубанців, сховав на підвір'я, і там гепав сокирчону, аж лоскіт розходився по кам'яниці, а потім приходив нагору з наруччям сухих смольчків, висипав їх з гуркотом на підлогу і казав:

В бурі матір маю я, Степ життєвостий — то мій батько, Пісня вільна моя — Найулюблене дитячко.

Чупринка свідомий великих завдань поета. Хоч він і проголошує гасло вільного мистецтва, та це гасло у нього поднується з гаслом великого призначення поетичної діяльності. Поет повинен бути творцем і носієм високих ідей, поет повинен бути пророком і борцем за правду!

О ні, поет — не глadiator, Що бачить натовп цирковий! Поет — пророк, поет — новатор І вільний мучень життєвий.

Отримав цитовм він цвіте І в світових сліпих блуканнях До правди впевнений іде.

Чупринка в українській літературі і був тим новатором і "вільним мучеником життєвостий", що непохитно і впевнено ішов до правди, що свою жагучу проповідь окропив власною кров'ю.

Новаторство Чупринки полагало передусім у нових мистецьких формах, якими він збагатив українську поезію. "В багатстві звуків — сила Чупринки", — каже С. Єфремов. Звукова сторона поезії Чупринки — це не якась "беззмистовна музика", а це, як каже М. Саван, — "вплив того ТВОРЧОГО ЕНТУЗІАЗМУ, який обіймає" в собі і ціле небо і ціле пекло, який може кидати бризки веселого сміху та кривавого плачу душі". І це одну характеристичну рису треба відзначити. Це надзвичайна щирість і правдивість творів Чупринки. Чупринка, як каже М. Саван, — "правду вносить до поезії". Цю вірну думку видатного українського критика, висловлену ще 1911 року, Чупринка ствердив через десять років своєю героїчним ділом! Скільки правди і щирости в усіх його поезіях на теми особисті, скільки правди і щирости і в його поезіях на теми громадсько-політичні.

"Я не гнуся, мов раб, під гнітом, Доле, мачухо лиха, Знай — з тобою, з цілим світом Я побюєс з лицем відкритим Проти злості і гріха. Смерть в очі я загляну, Жак могильний я стерплю: Все одно я маю рану Нестерпну, нездолану — Рану смертного жалю.

Скільки правди і щирости в цій прекрасній поезії! Як ми в теперішніх умовах страшний переслідувань української поезії на нашій Ватківщині тужимо за такими поетами, що як Чупринка ідуть незломні, невгнуті, "б'ються з лицем відкритим проти злості і гріха", що сміливо дивляться смерті в очі, що дух свій героїчний виявляють в бою, що "власною кров'ю окроплюють жагучу проповідь свою"! Таким поетом був у нас ГРИГОРІЙ ЧУПРИНКА! З перших своїх творів і до останніх він "в світових сліпих блуканнях до правди впевнений ішов", ішов невинно шляхом боротьби за Правду і Свободу свого народу.

Ще в ранньому своєму вірші "Рідний Край" Чупринка не тільки малював різочі контрасти між чудовою природою України і тяжким невільницьким життям українського народу, не тільки він висловлював свою віру, що рідний край буде таки колись "вільним нааяв", а й показав перші вісники цього неминучого приходу нових вільних часів, по-

части... Божечку, та він же бачить, що в печі ще коли погасло, а в скриньці — от, скільки вугля, а проте — питає... Питає, бо він тепер не сердиться, бо він тепер ласкавий, ок, який він добрий, який людяний, П Петро, П чоловік! І Петро, не дочекавши відповіді, брав відро і йшов на низ, до ливниці, і приносив Канючичі вугілля.

І це питаєся: — Ти, слухай, а може тобі трісок наколотися на розпал? І знову радісно-тривожно стискалося голубине серце колишньої помийниці і схвилювано трусливсі її коліна, як від песточків, від ласк любовних... Божечку, та він же самий бачить, що трісок ще зісталось зраня, а питає — "чи наколотися", бо він уже такий, він дуже добрий П чоловік! Він отак: покричить-покричить, полається і знову добрий.

І Петро, не чекаючи відповіді, брав сокирчину і декілька соснових рубанців, сховав на підвір'я, і там гепав сокирчону, аж лоскіт розходився по кам'яниці, а потім приходив нагору з наруччям сухих смольчків, висипав їх з гуркотом на підлогу і казав:

— На! Здається — досить. Потім — вона мила посудину в шафчику, а він коптив льолюкою на цілу хату, витирав тарілки й обережно складав у мисник.

Потім — вона глядила білизну на дошці, а він сів на стільчик, роззувався об дерев'яного "песика", підкочував штани і гаці та мочив ноги в теплій воді.

СУЧАСНА ІНФЛЯЦІЯ

(П джерела та розміри інфляційної загрози в майбутньому)

Одним з центральних явищ в житті ЗДА є інфляція. Вспарі з труднощами що прийшли з вибухом корейської війни з'явилася ще й ця господарська недуга, яка тепер завдає стільки клопотів Конгресові, федеральному урядові, робітничим уніям, об'єднанням підприємців та яка тяжить на кожній людині цієї держави.

Які є справжні причини сучасної інфляції? Теорія політичної економії називає інфляцією забурення, які постають у народному господарстві, як наслідок захистання рівноваги між кількістю дїбр і послуг для потреб населення і його (населення) купівельною силою. З причини зменшення виробництва чи через надто велике збільшення грошей та кредиту, приходять рух цін вгору на товари і послуги при одночасному спаді вартості гроша.

Table with 4 columns: Запаси товарів у доларах, в гуртовій торгівлі, в роздрібній торгівлі, на виробничих підприємствах. Rows for 1949 рік, I-й квартал 1950, II-й квартал 1950, III-й квартал 1950, IV-й квартал 1950.

Немає сумніву в тому, що на оцінку запасів в III і IV-тому чвертьріччі минулого року вже в якійсь мірі відбувся спадок вартості долара та піднесення цін на товари. Проте цього впливу не можна передувати, бо загально відомим є намагання підприємців якнайвище оцінювати свої матеріальні ресурси для податкових потреб. Зрештою, коли навіть погодимося з найбільшими песимістами в тому, що в природі вартості товарів коло 10,000,000,000 доларів при інвентурі під кінець 1950 року в порівнянні з відповідним часом в 1949 році є 3/4, що зв'язані з підйомом цін то все ж таки прийде ствердити, що по шести місяцях корейської війни та по кількох місяцях масових закупів скількість товарів не зменшилася, але збільшилася на більш ніж 2 мільярди доларів. Задякні високому рівневі виробництва зимою цього року та у зв'язку зі зменшенням закупів консументів від перших днів весняного року, цей процес накопичування готових дїбр продовжувався та охопив частково й літні місяці. За моїми підрахунками, які узгоджують перебіг у виробничій весною та літом цього року, і беруть до уваги все більший відплив дїбр і послуг для потреб оборони, запаси товарів на виробничих, у гуртовій і роздрібній торгівлі, мусяли б вийти під кінець липня ц. р. біля 70,000,000,000 доларів. Це був би приріст коло 9,000,000,000 доларів в порівнянні зі запасами, що були наявні в останніх днях 1950 року.

Зі стану товарів можна, коли йде про інфляцію, зробити простий висновок: продуктів для потреб населення було й є в ЗДА недостатком. Отже не має мас того, що отак найгірнішою причиною інфляційних забурень. Не було та не має зараз того вогню, який дивив господарські недуги у світі цих причин або обі разом на території ЗДА?

На поставлений запит приходиться дати негативну відповідь. Дотепершня інфляція ніяк не йшла впарі з нестачами дїбр для широкого вжитку населення. В час, коли в липні-серпні минулого року, а згодом в листопаді та грудні того ж року і січні цього року, спірала цін піднімалася бистро вгору, підбила запаси готових товарів на виробничих підприємствах, різним добром заповнювалися склади гуртової та роздрібної торгівлі. Інвентура на переломі 1950-51 р. в підприємствах на території всієї країни, не дивлячись на всю силу закупів різних споживчих дїбр, виказала зріст рівня запасів товарів у порівнянні з попереднім роком. За журналом Dun's Review з травня цього року цей приріст, що підтверджується численними урядовими даними, виглядав так:

Далеко важча є спадщина останньої війни в галузі гроша та кредиту. Тут положено великі інфляційні енергії, які при кожній сприятливій нагоді намагаться виллудуватися. У висліді цілого ряду нових емісій гроша для потреб фінансування війни скількість його в обігу зросла з 7,600,000,000 доларів в 1939 до 28,500,000,000 доларів у 1945 році. (Цифри взято зі звіту комітету для Публічного Боргу п. з. "Our National Debt"). Цей рівень подажі грошових засобів, не дивлячись на деякий відплив їх для різних трансакцій закордоном та замороження деякої частини в банках у висліді підвищення вимог до банків в справі вимаганням законом готівкових резерв, є за високий в порівнянні до суспільного продукту.

Протягом останніх 10-ти років, а зокрема підчас другої світової війни, зайшли теж великі зміни в галузі кредиту. У зв'язку зі зростом державних боргів, в приватних і державних банках накопичилося багато різного роду федеральних заставних листів і інших цінностей. Великі доходи різних підприємств підчас війни та після неї збільшили до небувалих досі розмірів коротко — та довго — термінові вклади в мережу посередництва гроша та кредиту. Збільшена підчас війни заробітні платні та винагороди приватних службовців, що не знаходили відповідної подажі в товарах, зі свого боку теж підбили рівень банкових депозитів. До того ж банки, що підчас війни заробили великі суми на різних трансакціях — (особливо в постачанні та на посередництві федеральним агенціям у кредиті!) самі сильно збагатили. Все це разом мало сильний вплив на те, що зроста подажа кредитів, а ціна за вживання його чи відсоткова стопа стояла низько. Дешевий кредит і змога легко його дістати мають у собі постійно інфляційні бактерії, які шукають за сприятливим ґрунтом для свого розвитку.

Купівельна сила населення могла зрештою безпосередньо черпати для себе енергію з високих конт і інших депозитів. Їхні власники без труднощів могли їх вивирати або переливати, повністю або частково, на тих, з якими мали якісь господарські трансакції.

Вступаєте в членів У. Н. Союзу

Іван Керницький.

„БУДНІ Й НЕДІЛЯ“

(Із повісті: „ЛВІВ“)

Присвячую Миколі Голубцеві

Та то тільки подумати: вже „на посаді“ тоді був, при колізі — і одружився, взяв її голубосу, в одній димчині. Він був для неї спасенням, вивів її з нищоти, з бід, приподібний до людини. А тепер, то сторожика в кам'яниці ніяк інакше їй не скаже, тільки „пані Канюкова“, і комьяр, як приходить вимитати сажу теж каже: „Бридінь, пані!“ — і в споживчий крамничці, тут же біля складу вугля, цей рябий склепар, таксамо каже, Божечку ти мій, раніше, як згадати, вона була всім за помело, а сьогодні — „пані“ і „пані“, іюді — то й ніяково стає від цього панькання, просто тако сором, Христе святий!

не фасую, чуш? Я три перших не фасую і най то фрас візьме таку господарку!... Уже під кінець голєння сходилла мова на те, чому вона (Канючка), то хлопчиська (Ленька) не тримас в крипах, що з цього шибенка вристе? Батьр, справжній батьр, бо щож би краще? В школі не вчиться, пустус, все той фортбал і той форт-бал, і вже тим форт балею повитован, у клясах всі вікна, а подивіться, люди, як він виглядає, немов би з хмара зірвався: шмаття на собі подер, погаратав, та то треба виписати ледеря зі школи і дати до гніцля, хай собака лупить! Же він його, дідьочо сына, привів би до ладу, вже він його провчив би, та що ти відіш, навіть порядно перетріпати батара нема коли, завжди в роботі, а в роботі, а прийде до дому, то з ніг летить і душі в собі не чуєш, звалившись на постело, як труп, щасливий, що вже не чуєш тих гудків, тих локомотивів... І Петро Канюка, сердитий що-немає, кидався по кухні, як лев по клітці, витирав кулаками мило з очей і вимахував ремінем, шукаючи Ленька та Ленька вже давно не було! Го, го, з нього росло добре зі-

ленько, з того Ленька, він знав заздалегід, що справи візьмуть такий кінець і тому вже давно тихцем зміняв з кухні. Так, так, з цього хлопця вже замалечку заповідалося велике ледащо, бо і якже ж інакше могло бути: матері він не боявся, робив з нею що хотів, батько був гостем вдома, фю! фю! — гуляй душе на дозвіллі!... Коли вже Петро Канюка, при Божій допомі, погрлявся і позалилював паперцями всі свої рани, коли вмився під водопроводом, врешті, основно та сумлінно вислушив бритуку сховав цю нещасну бритуку в шапку, з полинялого плюшу, тоді він, раптом, якби не той став! В одній мить чоловік повеселівся і подобрів, вже не казався і не дивився вовком на Канючку, його погляд став м'який, голос теплий, а слова — хоч кострувати, та привітні.

— Ти, слухай, а може тобі трісок наколотися на розпал? І знову радісно-тривожно стискалося голубине серце колишньої помийниці і схвилювано трусливсі її коліна, як від песточків, від ласк любовних... Божечку, та він же самий бачить, що трісок ще зісталось зраня, а питає — "чи наколотися", бо він уже такий, він дуже добрий П чоловік! Він отак: покричить-покричить, полається і знову добрий.

Гор Совецький

ДМИТРО БОРТНЯНСЬКИЙ

(1751—1825)

Двісті років минає з того часу, як в Новгород-Сіверській землі, в історичному місті Глухові, що після зруйнування Батуриня став столицею Гетьманської Держави, в родині козацького старшини Степана Бортнянського, прийшов на світ син Дмитро. Виростає хлопчиною в підсонній спілчоті України, а природа наділила його сріблестим сопраном. Завдяки неперсичним музичним здібностям та розкішному голосові вже на провесні життя співає по хорах.

Амбіцією російських володарів XVIII ст. було зєвропеїзування царського двору. Отож запрошують вони видатних мистців з Європи, щоб такним чином виплекати собі молодий мистецький авангард. З Італії до Петербурга приїжджають такі визначні композитори, як Паєзіелло, Траєтта, Галюппі, Сарти; останній з них, перебуваючи в маєстасі князя Пальомкіна (1787), закладає на Україні музичну консерваторію. По смерті Пальомкіна (1791) Сарти відкриває Музичну Академію в Катеринославі (1793) і працює тут аж до свого від'їзду до Італії (1801).

З другого боку московські емісари, шукаючи молодих талантів по всій імперії, затримувалися передовсім на тоді закріпощуваний Україні, щоб взяти контингент молодих талановитих людей, вирвати їх з рідного середовища та переселити на новий, московський ґрунт. Ці таланти, вирвані з корінням, мали нізніше репрезентувати культуру Росії.

Така доля зустріла й Бортнянського: 13-літнім хлопчиком співає він в Придворній Царській Капелі. А що відзначався неперсичними музичними ресурсами, віддали його на студії музичної теорії до згаданого вже композитора Галюппі, що тоді перебував у столиці Росії.

З віздом Галюппі до Венеції, Бортнянський опинився на листі стипендістів до Італії. Таким робом Бортнянський продовжує студії в своєму давньому університеті, тепер в середовищі музичної метрополі світу.

У XVIII ст. Італія переживала справжню „золоту добу“ опери. В європейській музиці, головне в Німеччині, прийшли в той час важливі зміни. Рік 1750 — це рік смерті І. С. Баха, останнього й найбільшого композитора з періоду поліфонічного думання. Тоді саме повстає нова музична лабораторія т. зв. „мангаймська школа“, звідкіля провадять шлях до чергової музичної епохи, епохи відецьких класиків, що її репрезентують: Гайнд, Моцарт і Бетховен. Їх музична мова — переважно гомофонічного порядку.

В Італії Бортнянський перебував 11 років (1769-1779), головне у Венеції, звідкіля виїздив на студії також до Больонії, Неаполі та Риму. До перших його творів належать релігійні пісні „Аве Марія“ (1775) та „Сальве Регіна“ (1776). Згодом пише опери: „Креонт“, „Алькід“ та „Квінт Фабій“ в стилі серйозних опер (опера серія) на італійські тексти. Вони відержують конкуренцію з іншими операми цього часу, їх виставляють у міланській та венецькій операх. Сюжети тих опер взяті з античної історії та мітології, які зрештою в тому часі становили єдину тематику лібрет т. зв. серйозних опер.

Опери Бортнянського — італійські своїм стилем, факту-

рою, манірами, написані до італійських текстів. Але так воно було в той час скрізь в Європі. Італійським стилем на італійські тексти писали навіть такі епохальні композитори XVIII ст., як Гендель, Глюк (по реформі новим стилем також на французькі тексти), Моцарт (за винятком тільки двох опер на німецькі тексти). Проте про Моцартові опери говорили, що це „італійські корони, викуті з широкого німецького золота“. Так і в операх Бортнянського відбився вплив рідної української музики. Окрім того Бортнянський пише симфонію, сонати для чемаля, камерні твори; ці твори підтверджують блискуче знання композиторської техніки та багату музичну інвенцію нашого композитора.

В Італії Бортнянський знає й французьку оперу і згодом по переїзді до Росії він пише опери у французькому стилі до французьких текстів, а саме „Сокін“ (Гатчина, 1786) та „Син-суперник“ (тема Дон Карлоса, Павловське 1787), що їх виставляють на дворі престолонаслідника Павла Петровича.

У Петербурзі Бортнянський дістає посаду директора Придворної Капелі і на цьому пості він залишається аж до своєї смерті (1825). Тут він силою обставин покидає діяльність світської, а переходить на композитора церковної музики. Праця в Капелі не обмежувалася тільки до диригування, Бортнянський компонує церковні твори для Капелі. В склад капелі входив переважно український елемент і таким робом Бортнянський опиняється в рідному середовищі, хоча далекому від рідної землі. Як диригент він доповоджує Капелю до висот мистецького рівня, що за словами великого французького композитора Геркура Берліоза (1803-1869) в нічому не поступалася славновісній Сикстинській Капелі в Римі. З цієї Капелі Бортнянський відбуває мистецьке турне по Європі, підчас якого співає Службу „Всех в українській католицькій церкві св. Варвари в Відні. Як композитор в царині духовної музики Бортнянський займає одне з найважливіших місць в історії європ. церковної музики XIX ст., а його творчість — за словами західно-європейських музикознавців — стас початком церковної музики східнослов'янських народів.

Його твори являються актом зрілого філософського думання в музичній формі сонати, панівної форми тієї доби. Музикознавці підкреслюють у релігійних творах Бортнянського передусім майстерність поліфонічного голосоведення, прекрасне знання хорової техніки, поділ на дівизи в окремих голосових партіях, протиставлення тутті хору до сольових партій, багатство гармонічної інвенції, тобто здібність творення нових гармонічних звучань, а головне глибину релігійного почування.

Бортнянський залишив по собі велику творчу спадщину в царині церковної музики, а капеля; згадати б тільки 35 чотироголосних духовних концертів — творів циклічного порядку, 10 чотироголосних духовних концертів на два хори, 29 чотироголосних дрібних духовних творів, включно з Літургією. Всі вони видані в Москві під редакцією композитора П. Чайковського.

Не зважаючи на те, що офіційна Росія присвоїла собі Бор-

тнянського і проголосила своїм провідним композитором, а під цим впливом чужі науковці називали його залюбки „російським Палестріною“, то одначе українська душа композитора і західна, італійська школа довели до того, що згодом в російській церкві творчість Бортнянського відходить у тін перед композиціями його московських наступників.

Сьогодні 200-літня річниця з дня його народин проходить у нас без будьякого відгуку, за винятком газетних статей. Коли згадати минулорічні урочисті святкування 200-річчя смерті найважливішого німецького церковного композитора Й. С. Баха, що голосним відгомном пролунали по всій Німеччині, а які доводилося нам особисто переживати, то стас моторошно про рівень нашого культурного життя. Проте вина тут головне в нашій сучасній ситуації. На рідних землях комуністичний тоталітаризм, ворожий Церкві, а через те релігійній музиці, не дозволяє на відсвяткування пам'яті Бортнянського. На еміграції українці не мають професійної мішанної капелі, що гідно шанувала б пам'ять композитора виконанням його геніальних духовних концертів, що вимагають великого владу праці диригента, вишколених хористів та добрих солістів. Хіба тільки кращі церковні хори могли б відзначити ювілей, виконуючи його пісні до св. Літургії, замість співати нераз чужі, московські.

Проте не трагімо надії, що українська земля відсвяткує найближчий ювілей Бортнянського не тільки блискучим виконанням його церковної музики, але може й новою постановою його опер, незанихт сучасним українцям. Адже опери Моцарта, молодшого від Бортнянського тільки на п'ять років, й досі не сходять зі сцени.

ПАМ'ЯТІ ПОЕТА-БОРЦЯ

(Закінчення зі сторони 2)

казав ту конечну передумову майбутньої перемоги: СПРОТИВ СЕЛЯНСЬКИХ МАС ворово! В цьому зростаючому протипові серед народу проти неволі, в цій зростаючій ВОЛІ ДО ВИЗВОЛЕННЯ Чупринка побачив неминуєть перемоги українського народу над своїми ворогами, побачив і показав, що уєсь історичний процес веде до неминучого визволення українського народу з викової московської неволі!

... А все ж НАДІЯМИМ (ВІЛЬНИМ ЖАРОМ Твої сльози вже розпеклися; О Краю! мене не забаром Ти будеш вільним, як колись!

Напередодні Революції 1917 року Чупринка пророкував недалекий час національного українського відродження, закликаючи до будівничої роботи, бо незабаром на руїнах України

„знов розгориться огонь променистий, Із давніх скрижалів обмистеся (пн).

І настав довгожданий 1917 рік! Україна воскресла! З надзвичайним захватом опієсь поет нові „вільні хвилі“ українського національного відродження. Радісні гимни співає поет:

„Слава Україні Любій Отчизні, Слава довіку однині!

Сидість і згода, Право й свобода — Доля найкраща народу!

І не тільки опієсь відроджену Україну поет, а й іде в перших рядах збройних борців для захисту Волі і Правди України! Чупринка, що за часів першої світової війни являвся способами уникати військ, не бажачи проливати кров за чужу і ворожу справу, тепер один із перших вступає до Першого Українського Полку ім. Богдана Хмельницького як звичайний козак! Бунтівливий і анархічний Чупринка в українському війську всіх дивус своєю надзвичайною дисциплінованістю, пильністю до своїх обов'язків. В українському війську поет користується авторитетом і пошаною і має великий вплив на козаків.

„Працю і зброю Ми за собою Мам, щоб стати до бою!“

І ці слова наповнені конкретним змістом, і ці слова поета не розходяться з його ділом!

З яким боєм поет спостерігав внутрішні сварки поміж окремими українськими партіями і групами! З яким гарячим пристрасним почуттям він закликав українців до єдності, вбачачи в єдності і згоді

БАТЬКАМ І МАТЕРЯМ ПІД УВАГУ

Чи пам'ятаєте ту хвилину, коли, покидаючи Рідну Землю, ви здалеку ще останній раз послали їй прощальний погляд?

Сумно й з докором гляділа тоді за вами рідна земля. Німі, мов зам'янілі з болем й жалом, прощали вас знайомими й дісь, а вітередь легонький щептав Вам останню, безнадійну просьбу матері-землі української: „Вернись! „Не покидай!“

Нема, мабуть, нікого з вас, кому б тоді болоче-болоче не стиснулось серце, а в очах не затремтіла горька сльоза, що, скотившись по змученому обличчю, останній раз зросила Рідну Землю. Нема теж мабуть нікого, в кого б тоді не зродилось вагання, а серце не кликало остатись та на своїй землі ділитися долею й недолю мільйонів.

Це вагання тривало тільки хвилину. Ваш погляд спивав на вашій дитині, що поруч вас або у вас при грудях, дуже часто ще не відчувуючи великої трагедії, що в той час відбувалось у вашій душі, йшла з вами у далеку, незнану мандрівку. Ви тоді крипше пригортали її до серця й... не оглядаючись вже, йшли назустріч невідомій долі, а тремтливими зі зворушення устами ви шепотіли: „Прости Рідна Земле, що в тяжку годину Тебе покидаю, та роблю це для моєї й твоєї, Рідна Земле, дитини. Проте, пріракаю Тобі, що не забуду про Тебе ніколи, для Тебе посвячу свій труд і працю свою на чужині, а дитину мою рідну збережу для Тебе й поверну Тобі, Україно!“

Я навмисне малою вам цей болочий образ тепер, перед початком шкільного року, щоб пригадати вам слово ва-

шого обіту: „...а дитину мою рідну збережу для Тебе й поверну Тобі, Україно!“, обіту, який ви зложили, а переконаний ви в тому, зі щирого серця який став для вас святым обов'язком, а який, дозволю собі сказати правду в очі, ви майже цілком забували.

Не хочу входити глибше в сумний стан українського виховання нашої дитини й молоді. Для ілюстрації подам тільки приклад з Нью Йорку, де після інтензивних закликів (на жаль, до цього треба закінків) минулого року, на кілька сотень української дитини на самому тільки „Давні Тавні“, вчилось на Українських Вечірніх Курсах тільки коло сто дітей. Не хочу займатись теж причинами того занедбання.

Потреба українського виховання для української дитини й молоді це справа бездискусійна і не може бути ніякого оправдання на її занедбання. Занедбання, яке сталось, ми всею якнайшкороше напружити, та тільки не безконечними дискусіями, проєктами, що ніколи не доходять до виконання і теоретичними міркуваннями, але працею й ділом.

Я не маю права і повновластей звертатись до цілого українського громадянства в справі, що, на мою гадку, є одною з найважливіших у нашому і міграційному житті. Але, як голова Батьківського Комітету при Українських Вечірніх Курсах в Нью Йорку, звертаюсь до Вас Батьки й Матері українських дітей в Нью Йорку.

Вже два роки горстка досвідчених учителів-ентузіастів, під керівництвом проф. д-ра К. Кіслівського вчить — нажаль знову таки горстка — української дитини рідної мови, історії, географії, літератури, мистецтва, музики, побуту, традиції і, словом, всього, що повинен знати кожний українець.

Завдяки доброзичливості ОО. Василя, Українських Вечірніх курсів відбуваються в просторах приміщення Академії св. Юра при 9-ій вулиці.

Пішліть туди Вашу дитину, а коли це за мала, щоб самій їти, приведіть її туди. Поручіть її опіці досвідчених українських педагогів, а вони зроблять те, що Ви хотіли б, та дуже часто іза обставин не можете, допоможуть Вам здійснити Ваш обіт, збережуть найцінніший скарб, що його Ви вивезли з Рідної Землі... Вашу дитину, її чисте серце й її душу для України.

Аполінарій Осада, голова Батьківського Комітету при Українських Вечірніх Курсах в Нью Йорку.

КОМУНІСТИЧНА „МИРОВА“ ПРОПАГАНДА НА ФРОНТІ

Корея. — На поодиноких секторах корейського фронту червоні почали акцію в справі „неформального переміра“ між самими воїками, пропонуючи їм спільні зустрічі на „нічній території“ між фронтовими лініями, замість патрульної акції та принагідних стрілів. В закликах, скерованих до „американських і британських старшин і воїків“, говориться, що вони „змушені до ведення безглуздої, кривавої роботи, з кожночасною загрозою самому згинуту“, та пропонуються їм спільні зустрічі з комуністами в неутраляльних зонах. Ця пропаганда, виразно розрахована на послаблення моралі та боевої готовності між альянтськими воїками, не мала досі жадного успіху, бо кожний альянтський воєк вольт підходить до комуніста радше з готовим до стрілу крісом, ніж з білим прапором.

Перший раз виїшов на вершок гори МекКінлі в Алясці гурт американців з 8 осіб під проводом Брайфорда Вальберга з Бостону. Гора височала на 20,270 стій. Виправа забрала цілий місяць. Вершок гори надається на ядрів дослідів.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

— зладив — ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕНКО

Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти. — Ціна \$2.00 —

Замовляйте у: „СВОБОДА“ Р. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Новітатки з совєтської преси)

„ШКУРА З ПОЛІССЯ“

Останніми днями дуже багато уваги в совєтській пресі присвячується Поліссю, яке в межах УССР займає 128 адміністративних районів у вісьмох областях та охоплює 6,6 міль. гектарів або 16,6% всієї посівної площі республіки. Большевики прийшли до висновку, що „більшість поліських колгоспів збирає низькі врожаї технічних і кормових культур та зерна, низька в них продуктивність худоби.“ Адміністрація цієї області покляно палцем, що „Полісся — край величезних скарбів і колосальних можливостей, яким годі лежати під спудом“. Директива — найбільший натиск поклясти на годівлю худоби і свиней. „Більше м'яса, сала, шкури, молока — такий наказ дан“.

ОЙ, ЩО Ж ТО ЗА ШУМ

10. липня в Києві відбувся похорон ген. лейтенанта Василя Георгієвича Рязанова. В похороні брали участь усі партійні та військові достойники Києва. Зігнали також багато людей. Рязанов, 50-літній комуніст з авіації, як офіційно сказано, „згинув передчасною смертю“. Застрелився сам чи впаав з літаком — не знати.

ДОЯРКА ЧИ КОРОВА?

В 1950 р. у Харкові накладом центральної наукової бібліотеки міністерства сільськогосподарства СРСР виїшла книжка п. з. „Передовий стахановський досвід в соціалістичному сільському господарстві.“ На стор. 527 цієї книжки надбавсь таке речення:

„На тваринній фермі застосовується обов'язковий прийом телятиці новонародженого теляти від корови безпосередньо після отелення, а не від доярки у двотижневу віці.“ (У. Д.)

ПРИЛАД ДЛЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ВОЄННИХ ПРОБЛЕМ

Дейтон, Огайо. — На повітряній базі Райт-Патерсон винайшли прилад, званий електронічним „стратегом“, який допомагає передбачувати можливі воєнні втрати і тактичні вигоди. Ген. Лейтон І. Дейвс, командант Технологічного Інституту в цій базі, працював над тим апаратом у вільний час і своїм коштом. Він назвав його „динамічною воєнною забавою“. Тепер він учить на ньому офіцерів розв'язувати стратегічні проблеми. Економіст з університету Принстон, д-р Оскар Моргенстерн, простеживши дію цього апарату під час повітряних

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

Ювілейна вистава книжки й преси з нагоди 60-річчя українського поселення в Канаді влаштується у Вінніпегу. Спеціальна виставкова комісія, на чолі з М. Горещким старється зібрати на цю виставку зразки всієї української продукції книжок і преси в Канаді за 60 років та дати її систематичний огляд.

Надзвичайним професором агрономіки нарядувала наукова рада університету Нотр Дам, в стейті Індіана, д-ра Івж. Богдана Гнатюка, що як ДПІ приїхав минулого року з Німеччини.

„Карпатський Голос“ — новий журнал для американських карпатських русинів-українців видаватиме в-но „Над Ужгород“, яке до сі видало надлюдським щотирачидать статей на жарпатоукраїнські теми для закарпатців в Америці.

Курс дипломатичних наук планує організувати Інститут Заочного Навчання УЗУ (Франція). Згідно з оголошеним зверненням Інституту в обсяг курсу мають увійти такі предмети: 1. Познавчі знання французької або англійської мови. 2. Міжнародне публічне право. 3. Дипломатичне право. 4. Історія дипломатії. 5. Історія української дипломатії. 6. Українсько-польські українсько-російські взаємини в міжнародному і тепер. 7. Основні повяття з конституційного права. Скрипти будуть видані тільки за предметів 5 і 6, а до всіх інших будуть подані заочникам джерела і підручники європейських авторів.

Вони добре обізнані з європейськими відносинами, але при цьому вони цілком свідомі того, що між ними знаємо далеко менше, ніж про далекі мурицькі племена“, пише Ганс Лосберг у книзі про Україну „Країна чорнозем“, що виїшла в Швайцарії у в-ві Павла Гаант (Берн). Він порівняв недавно подорожував по Україні і наведе його слова стосуються українців, з якими йому доводилось зустрічатись в УССР.

Статтю про с. п. проф. Дмитра Дорощина помістив орган Асоціації Американських Славистів „Бюлетень Атлентек“ (4., 1951, Філадельфія). Стаття називає проф. Дорощина „визначним українським славистом“ та висловлює співчуття УВАН, президентом якої був небувчик.

16-літній Ігор Кошман дістає \$1000 стипендії із стипендіального Фонду Форда для навчання в університеті Колумбії у зв'язку з його видатними успіхами в гайскул. — повідомляє газета „Ютіка Дейлі Прес“ в числі за 24 липня ц. р. Газета пише далі, що Ігор народився в Україні, відкидів втік від совєтського терору разом з батьком і матір'ю та прибув в іргом з Німеччини до ЗДА; що він здобув високі відзнаки з математики в гайскул Проктор та що за короткий час він добре опанував англійську мову і вже знає історію Америки. На конкурсному іспиті Ігор демонстрував вироблення синтетичного волокна та штучного шовку. Газета помістила також фото юнака. В Німеччині в таборі Штретт Ігор закінчив 7 клас середньої школи.

вправ, висловив думку, що ген. Дейвс переіне стратегію із царини згодів у ділянку наукової аналіз.

BUY U. S. SAVING BONDS!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІИ СВ. ВМЧ. ДИМИТРИЯ ВІДБУДЕТЬСЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ДЕНЬ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ВЕРЕСНЯ 1951 Р.

В УКРАЇНСЬКИМ ПАВІЛЬОНІ (двіє близько від церкви) 691 Roosevelt Avenue, Carteret, N. J.

Концерт о год. 3-її пополудні. — Виступлять хори сусідніх громад і місцевой. — Забава з танцями. — Гратиме оркестра Йосифа Снігура. — В случай непогоди вся програма в Павильоні. До ласкавої участі запрошуємо братні Громади.

Треба їхати до самого міста Картерет, вважачи на дороговкази з написом: Ukrainian Orthodox Day.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

- КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ! Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитись читати, а потім книжки, щоби заохотити її читати. Ось Вам вибір таких книжок для дітей:
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. клася) М. Матвійчука 75 ц.
 - ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. клася) М. Матвійчука 75 ц.
 - ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. клася) М. Матвійчука 75 ц.
 - ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частях. Зладив Ф. Колесса 75 ц.
 - МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.
 - ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.
- Замовлення слати "СВОБОДА" BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГЛОШЕННЯ ДО КАЛЕНДАРЯ УНС

Вже з кінцем жовтня у видавничстві „Свободи“ появиться великий Календар УНС на 1952 рік. В ньому, крім календаря та інформативного матеріалу, багато інтересних оповідань, споминів та інших літературно-мистецьких творів найважливіших наших авторів. Календар появиться в збільшеному тиражі та буде справді необхідною книгою не тільки для всіх наших товариств і організацій, але й для кожного громадянина. Ясно, що оголошення організації, підприємства-бізнесу, чи хочби приватної особи, поміщене в такому Календарі, матиме велику і тривку вартість, без огляду на місцевість оголошуєного, і залишиться на завжди важливим громадським документом нашого стану посідання та наших можливостей.

Щоб дати можливість скористатися з цієї нагоди якнайширшим колам нашого громадянства, ціни за оголошення встановлено, як на теперішні відносини, дуже низькі: за цілу сторінку — \$ 50.00; за пів сторінки — \$ 30.00; за чверть сторінки \$ 20.00, а за одну восьму сторінки — \$ 12.50. Ціни є справді мінімальні, в порівнянні з коштами видавництва та з прислугою і вартістю оголошень в Календарі УНС.

Всі оголошення повинні бути переслані до „Свободи“ найпізніше до 20-го вересня при Адміністрація „Свободи“

3 ЖИТТЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ

Весняний раунт Т-ва Українських Інженерів і Українського Лікарського Т-ва
Дня 19 травня 1951 р. відбувся в Нью-Йорку в залах Ратонс Гол традиційний "Весняний Раунт" Т-ва Українських Інженерів в Америці і Українського Лікарського Т-ва. Ця весняна забава дала нагоду до ми-

лої товариської зустрічі численно зібраним нашим дітьми та інженерами і їх родинами. Організація раунту була в руках комітету під головуванням інж. Р. Баранського.

РОЗШУКИ

ХУДЗІК ВОЛОДИМИР, син Анни з Корнотін і Стефана Худзика — ПОШУКУЄ Рідних і знайомих зі села Дмитрович, пов. Ярослав, воєводства львівського, Галичина. Голоситись до: Legionnaire CHUDZIK WLADIMIR M-16 68,083, — СС. — В. 2. — 3 REL. S. P. 53,342 T. O. E. INDO-CHINE (France)

Книжки-Журнали-Картки

"МИКИТА"
пишіть на адресу видавця EUGENE BEREZINSKY 77 East 7th St., New York 3, N. Y.

Професійні оголошення

ПОТІЖНО ДЕНТИСТА
Добра нагода для українця пошитися в малім містечку гарної околлиці — Mohawk Valley в котрім під теперішній час нема дентиста.

Зайнтересовані зголошуйтеся до: JOSEPH A. MANCINI Sec'y Rotary Club St. Johnsville, N. Y.

Д-р М. МАНЗЕЛІ

лікує гострі і застарілі недуги мужчизни і жінок, шкідливі, загальне ослаблення, нерви і міхури, ревматизм, переводить аналізи крові і сечі. Проніжні \$3.00.
107 E. 17th St., NEW YORK CITY коло 4-тої Евеіно і Юніон Скер. Година: Щодня 10-1, 4-7; в суботи 10-1; в неділі заочно.

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C. Tel. GRamercy 7-7697
Острі і довготривалі недуги чоловіків і жінок. Шкідливі. X-Ray. Роздута жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супругих дозволяємо. — Офісні години: Щодня від 10 ранно до 6:45 вечорі. В суботи від 10 до 1 поночі. Екзамінація \$3.00.

ВЕЛИКА НОВИНА ДЛЯ ТЕРПІЛИХ НА РЕВМАТИЗМ І АРТРАТИС

ЦІ НЕДУГИ МОЖНА ТЕПЕР ВИЛКУВАТИ

Численні свідчення вказують що болі, викликані РЕВМАТИЗМОМ, АРТРАТИСОМ, НАПУХЛИМИ СУТІЛОВАМИ, СПІЯТИКОЮ І НЕВРИТОМ можуть бути приборковані швидко новим ліком КО-НАЛІ (CO-NAL). Тисячі терпелих, які вже були зрештовані або почувалися жалюгідними, тепер радісно розголошують, що вони вперше звільнилися від болю. Багато з них кажуть, що їхній біль у ставі вже після першої дози цієї захитної медичини.
Якщо ви теж терпите від цих болю, подбайте про КО-НАЛІ якості. Можете дістати його по спеціальній ціні, коли виплате оці повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 92, Box 762, Peekskill, N. Y. Звідти випишуть вам дві три-доларові папки за \$5, одже за знижкою одного долара від правильної ціни. Не посилайте грошей — просто заплатіть листовою при дорученні. Одначе киньте швидко тому, що запас обмежений.

Имя _____
Адреса _____
Місто _____ Стрейт _____

ПРИ ЗМІНІ МІШКАННЯ В НЬО ЙОРКУ АБО ПЕРЕВЕЗЕННІ ДО СТЕЙТІВ: NEW YORK, PENNSYLVANIA, NEW JERSEY — CONNECTICUT КЛИЧТЕ УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО В. В. ВОГАЧЕВСЬКОГО 335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ!

DUNLEY HAT SHOP

14 SAINT MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.

подас до ласкавого відома нашой каліснєті, що з дням 1-го Вересня 1951 р. відкриваємо відділ МУЖЕСЬКОЇ ГАЛІАНТЕРІІ а саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки, плашки, м'якої, знаної марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom"

Дальше прибудемо, що маємо на складі власного виробу

ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ

в найновіших фасонах ПРОСИМО ОТАЖЕ ЗАВІТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛУ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ! Просимо слухати наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвиліх 1480, (станція WHOM) ОТВОРЕНО ЩОДЕННО ДО 8. веч. В П'ЯТНИЦІ І СУБОТИ ДО 9:30

DUNLEY HAT SHOP

14 SAINT MARKS PLACE, NEW YORK CITY

повноючі зауваження, які може бути незайві і для автора, що значас таку важливу для долі сучасного світу проблему.
Автор вживає термін "національні меншини" для означення неросійських народів СРСР. Цей термін звичайно вживається до національних груп, що іркустовані в однородній масив якоїс нації, але він не відповідає нацим, що живуть здална на своїй території і насильно включені в якусь многонаціональну колоніальну імперію. СРСР — це якорно-колоніальна імперія а не національна держава, а поневолені в СРСР нації — колонії, а не національні меншини.
Мешканці Індії ніколи не були "національно меншиною" Англії, навпаки, англії являли собою "національну меншину" в Індії, так само, як росіяни являють собою національну меншину на Україні, яка в свою чергу знайшлася в положенні російської колонії в положенні російської колонії Росії. З цього ніби незначного уточнення терміну випливають засадничі політичні висновки, особливо важливі на випадок війни з СРСР.
Розуміючи автором СРСР чи Російської Імперії як національну державу завжди йому в його добросовісних намаганнях висвітлити антибольшевицькі ризистанс підсовєтських народів. Відділ ряд нечестивості у статті. Наприклад автор пише, що перший відкритий виступ проти большевицького уряду стався 15 листопада 1917 року, коли на півдні Росії вперше зорганізувалася якась російська добровольча антикомуністична армія. Що це за армія — автор точно не зазначає. Але ми знаємо, що на півдні, тобто на Україні перші антикомуністичні новозорганізовані збройні сили належали Українській Народній Республіці, яка була в безперервній боротьбі з большевиками від перших місяців 1917 року по 1920 рік. З перших же днів большевицького перевороту в Петрограді боротьба набрала збройних форм. Рада Народних Комісарів Росії оголосила формально війну Україні і послала свої війська проти неї.
Також і всі дальші етапи антибольшевицького ризистансу з СРСР автор ілюструє здебільша російськими прикладами (повстання Антонова, Кронштадт, московські процеси, Власов і т. д.), згадуючи поневолені народи і їх спротив лише загальними фразами і лише парою прикладів, що виглядають тільки ніби як додаток до основних російських. Не виключаючи російського спротиву большевицтвами, ми все таки твердимо, що основне вогище і діюва сила антибольшевицького спротиву в СРСР лежить поза етнографічними границями власної Росії. Та коли навіть наскрізь самостійному Українському Повстанськму Армію росіяни заборонили, в слід за ними і західні народи часом подіють як російський рух, то не дивно, що у світі не помічають ведучої ролі поневоленних народів в загальному ризистансі в СРСР.
Автор сам лочуває брак інформації про ці справи, коли пише, що вони "чекують наших дальших студій". В автора, як і взагалі у світової літератури про підсовєтський скід, ми не бачимо відбитку головної факти історії російської імперії за час від 1917-го року. А цей факт такий:
На підсовєтському сході відбуваються такі ворожі собі революції: російсько-большевицька і національно-демократична революції поневоленних народів. Сили царату, Добровірній, Колячки — це була "третя сила минулого", доля якої була вже ризшена в березні 1917 року. По

ДОБРИ ВІСТІ ПРО СИВЕ ВОЛОССЯ

Якщо ваше волосся сивіє, будете втрадувати, коли почуєте що вже появився новий лік, званний NUVIDA, який, на диво, помагає у суванні сивині. Треба тільки раз на день натирати його малою кількістю ліку. Вам треба натирати тільки так доволу, доки не відстане базальна краса волосся. Хто його вживав, не може надивуватися, як легка можна новим способом віднакати природне волосся з молодечим виглядом.
На підставі спеціального порозуміння читачі цієї газети можуть закусити дві пляшки цього захитного препарату за \$4, хоч окремо вони коштують по \$2.50. Щоб використати цю невизначну нагоду треба написати одне віршик до TRY SAN CO., Box 226, Dept. 67, Peekskill, N. Y. Не посилайте грошей, а заплатіть просто поштареві \$4, а до того кошті пересилки, коли вона прийдє. Одначе зробіть не негайно, бо кількість ліку є обмежена.

ІНТЕРЕСНЕ ДЛЯ МУЖЧИН

Молодечих радощів бракує часті мужчинам перетомленим, вичерпаним зі сил або нервовим. У деяких випадках завважали, що недостача належних або вистачальних вітамінів в щоденних стравах була причиною недостачі енергії або бадьорості. Це було причиною, що мужчина не мали радощів, якими вони з природи мали втішатися.

Важливим є відомлення від таких, що зазнали незвичайного добродіяття від нової вітамінової пігулки, званої TRI-X. Ця пігулка, як провірено, містить в собі ймовірну повну норму важливої вітамінової енергії для кожної дорослої людини. Багато людей в просто здивованими, як оця сполука вітамінів став в пригоді природі при втяртованні нової енергії і життєздатності.

За окремою умовою читачі цієї газети можуть вбути TRI-X, коли випишуть оце повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 91, Box 762, Peekskill, N. Y. Звідти випишуть вам дві три-доларові папки за \$3.50 відворотною поштою. Не треба посылати грошей — заплатіть просто листовою при дорученні.

Имя _____
Адреса _____
Місто _____ Стрейт _____

перших місяцях революції 1917 року навколо Росії утворилося кілька національних держав різніх поневоленних народів і першим завданням большевицької Москви було розбити ці молоді держави і втятувати імперію. Бо нова провідна імперська верства російських большевицьких була прийня спадковими царської. Війна Москви проти тих народів тривала в різних місцях до середини 20-тих років, тобто до 7 років включені в якусь многонаціональну колоніальну імперію. СРСР — це якорно-колоніальна імперія а не національна держава, а поневолені в СРСР нації — колонії, а не національні меншини.
Мешканці Індії ніколи не були "національно меншиною" Англії, навпаки, англії являли собою "національну меншину" в Індії, так само, як росіяни являють собою національну меншину на Україні, яка в свою чергу знайшлася в положенні російської колонії в положенні російської колонії Росії. З цього ніби незначного уточнення терміну випливають засадничі політичні висновки, особливо важливі на випадок війни з СРСР.
Розуміючи автором СРСР чи Російської Імперії як національну державу завжди йому в його добросовісних намаганнях висвітлити антибольшевицькі ризистанс підсовєтських народів. Відділ ряд нечестивості у статті. Наприклад автор пише, що перший відкритий виступ проти большевицького уряду стався 15 листопада 1917 року, коли на півдні Росії вперше зорганізувалася якась російська добровольча антикомуністична армія. Що це за армія — автор точно не зазначає. Але ми знаємо, що на півдні, тобто на Україні перші антикомуністичні новозорганізовані збройні сили належали Українській Народній Республіці, яка була в безперервній боротьбі з большевиками від перших місяців 1917 року по 1920 рік. З перших же днів большевицького перевороту в Петрограді боротьба набрала збройних форм. Рада Народних Комісарів Росії оголосила формально війну Україні і послала свої війська проти неї.
Також і всі дальші етапи антибольшевицького ризистансу з СРСР автор ілюструє здебільша російськими прикладами (повстання Антонова, Кронштадт, московські процеси, Власов і т. д.), згадуючи поневолені народи і їх спротив лише загальними фразами і лише парою прикладів, що виглядають тільки ніби як додаток до основних російських. Не виключаючи російського спротиву большевицтвами, ми все таки твердимо, що основне вогище і діюва сила антибольшевицького спротиву в СРСР лежить поза етнографічними границями власної Росії. Та коли навіть наскрізь самостійному Українському Повстанськму Армію росіяни заборонили, в слід за ними і західні народи часом подіють як російський рух, то не дивно, що у світі не помічають ведучої ролі поневоленних народів в загальному ризистансі в СРСР.
Автор сам лочуває брак інформації про ці справи, коли пише, що вони "чекують наших дальших студій". В автора, як і взагалі у світової літератури про підсовєтський скід, ми не бачимо відбитку головної факти історії російської імперії за час від 1917-го року. А цей факт такий:
На підсовєтському сході відбуваються такі ворожі собі революції: російсько-большевицька і національно-демократична революції поневоленних народів. Сили царату, Добровірній, Колячки — це була "третя сила минулого", доля якої була вже ризшена в березні 1917 року. По

ТУРБУЄ ВАО ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви перестрашені й стурбовані тим, що ваше волосся завжди випадає або рветься на кілочках висилді непергородності сухості, будете жалітися, коли почуєте радисні висті, що їх розголошують надійно такі люди, що колись терпіли від випадання волосся на голові. Вони втятували себе вживаннями нового припису, званого ТРАЙСАН (Trysan). Звіти гості, що такі і інші клопоти з волоссями, які повстають внаслідок зворвачки на голові і малого ліпкого повидлення при правильній вживанні того захитного препарату.
Не дозволяйте, щоб і став волосся погіршиться, коли не вживаєте ТРАЙСАНА. Тепер маємо його в обмеженій кількісті і його можна дістати по спеціальній ціні, коли виплате поштою повідомлення до Trysan Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звідти випишуть вам дві три-доларові папки за \$5, а це в знижкою на \$1 з звичайної ціни (Коли посылатися за посыланням С. O. D. — тоді додається ще за поштою доставку).

НАЙКРАЦІ ДАРУНКИ

Передплата на щоденник "АМЕРИКА" річно \$7.00, поза ЗДА \$10.00

ВИДАННЯ "АМЕРИКИ":

В. Я.: "Душа джерелом життя".....	\$0.25
В. Татомір: "Правда визволить нас".....	0.25
В. Полінич: "0-313", шпигунська повість.....	1.00
В. Радзичевський: "У подухв буревію", повість з визв. змагань.....	1.00
В. Волков: "Загадковий перстень", оповід. про тасмичні події.....	1.00
В. Романенчук: "3 життя і творчості Наталії Кобринської".....	1.00
В. Дорошенко: "Огніще української науки", історія Н.Т.Ш.	1.00
В. Сичинський: "Іван Мазепа — людина і мислитель" (Ілюстр.).....	0.75
Д-р Ю. Русов: "Душа народу і дух нації".....	1.00
О. І. Нагаєвський: "Катол. Церква в мн. й сучасн. Україні".....	1.00
Яр. Славутчик: "Модерна українська поезія" (з англ. огл., іл.).....	0.80
Д-р Ст. Томашівський: "Історія Церкви на Україні".....	1.00
Богдан Кравчиш: "Зимозелені", сонети й олександрони.....	0.50
С. Сулима-Малішевський: "За Христа в Україну" (з март. 3373).....	0.50
М. Вразович: "На Москву", істор. повість.....	1.00
Гаггард: "В рабстві синів єврей", перекл. А. Цурковський.....	0.50
Н. Геркен-Русова: "Шевченко у Реплінах" (драм. картина, іл.).....	0.30
В. Липишевський: "Релігія й Церква в історії України".....	0.75

(ДЛЯ КНИГАРЕНЬ І КОЛЬПОРТЕРІВ 30% ОПУСТУ)

Хто замовляє книжок на суму щонайменше 3 дол., тому оплачуємо пересилку самі. На пересилку книжок вартості нижче 3 дол. просимо додавати 10 ц. Замовлення, разом з належною сумою, просимо слати на адресу:

"AMERICA"—817 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA 23, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2662. Тим часом як Д'Арнот прислухався.

GET OUT BEFORE I KILL YOU! LETHA WARNED GRIMLY, WHEN I WANT YOUR HELP, I'LL TAKE YOU! KNOW, NOW, GET OUT!

"ROUGH ON THE BIT, EH?" HE CHUCKLED. "I LIKE 'EM THAT WAY. AND ABOUT SPLITTING THE TREASURE BETWEEN US—THINK IT OVER, BABY."

ABOUT TO ENTER THE CABIN HE SHARED WITH TARZAN, D'ARNOT HEARD A DOOR CREAK SOFTLY.

"A SPITFIRE, THAT LETHA," WOLF MUTTERED. "MAYBE I'LL PLAY IT HER WAY, TILL SHE GETS THE GIMMICK. THEN—"

"Забирайся, а то я вб'ю тебе!" — попередила гнівно Лета. — "Якщо я тебе потребувати, я тебе поклучу. Тепер забирайся!"

"Тримасиш на уздечці, га?", засміявся він. "Мені це подобається. А щодо поділу скарбу між нами... краще подумай про це, дівчино."

Коли він уже мав увійти до каюти, в якій він спав разом з Тарзаном, Д'Арнот почув як м'яко замкнулися двері.

"Зла кішка, ота Лета" — сказав сам до себе Волф. "Може справді я буду грати її гру, доки вона не відстане мапу або скарб. А потім...!"

ру боротьбу проти Кремля і, не діючи підтримки ззовні, були в СРСР тотально винищені органами НКВД. Брак захисту не дозволив Сталіну мати бачити давню під своєю владою увесь євразійський континент без остачі.
З правдивою пошаною до Вас, за Т-во Українських Інженерів в Америці
Мирослав Лешалок, голова

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІЦАРІВ БОЛУМБА ЗА ПРИПИНЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ З СОВЕТАМИ

Питсбург, Па. — Верховна Рада організації Лицарів Колумба звернулася до уряду Злучених Держав з домаганням порвати дипломатичні й торговельні зв'язки з Росією та її сателітами. В резолюції сказано, що в країнах, які можна вважати за "позабавлені охорони міжнародного права" основні права релігійної волі цинічно топчуться, свобода інформації придушується, а призначених журналістів переслідують і видають до турмі. Верховна Рада називає поіменні сателітів, а саме: Польщу, Чехословаччину, Болгарію, Румунію, і "опановану комуністами" Югославію.

Значливо, що автор, який мав до свого розпорядження головне російське джерело, не міг урахувати цих фактів і відітла в нього головний акцент на російській, а не на поневолені народи. Певно, не зважаючи на всі намагання російської червоної чи білої — провідної верстви імперіалістично-ідеологічної і виховання, етнографічна Росія не являється національно поневоленіми народами. Ми хотіли б сподіватися, що великий лік національно-визвольних революцій та їхній штурм російської імперії струєся і тими народними російськими масами і скаже ім — в їхньому власному справжньому інтересі відмовити послуху своїм імперіалістичним провідникам. Власне цей штурм російської імперії національно-визвольними революціями буде тим "зонишнім струєм", про який говорить автор.

Але ми певно знаємо, що самі ж поневолені народи такого пробуджування струє не потребують, бо вони самі становлять собою активні збудники. Вони тільки чекають на відповідну нагоду і зрозуміння та підтримку вільного світу у своїх намаганнях до повалення російської терміи імперії та здійснення свого власного вільного й незалежного життя. Ці народи є отже

250,000 незаконно перебуваючих чужинців в самому Нью-Йорку нахаркує імміграційна влада. Влада не дозволяє їх арештувати, доки не буде виготовлене обвинувачення проти кожного окремо.
Підводи судна можуть висилати кермані атомної стрілки, визвалє команда флоту. На будову таких суден візьмуть гроші з будівельної програми, ухваленої Конгресом на два роки коштом двох з посполитого білонию.

Росіяни дуже завеселили б, коли б напали на Америку тепер! — заперили військові провідники сенатської комісії. Це виявив голова підкомісії фонду, сен. Джозеф К. О'Малоні перед кореспондентами.
Неру здобув перемогу над головною конгресовою урядовою партією П. Д. Тандроном, після того як вийшов з керівних органів тієї партії. По його доповіді на зборах членів партії, що є депутатами парламенту, ухвалена резолюція, яка підтримує вихід Неру з керівних органів партії задля ліпшого служіння партії і країні.

Державні високі військові урядовці, а саме секретар армії Френк Лейс і голова ген. штабу армії ген. Лотон Колліс, відбули наради з військовими урядовцями в Оттаві, у Канаді про спільні військові справи. Звідти вони поїдуть до Аляски.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

Дня 25. серпня помер в Савт Брукліні, проживши 67 років, ПРОФ. ЄВГЕН ФОРОСТИНА

б. директор української гімназії в Стрпо та б. довголітній диригент хору "Боян" в Стрпо і Перемішлі. Парастас відбується у віторок 28-го серпня в каплиці похоронного заведення Гелен Тшаска при 648 4-та евеіно в Савт Брукліні, а похорони в середу, 29-го серпня в год. 9-тій рано з церкви св. О. Миколая при 19-тій вулиці і 5-тій евеіно. На ці сумні обряди запрошують Рідних, Друзів і Знайомих Суїйного горем прибіти

Дружина, Діти і Внуки.

ІВАН БУНЬО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕВНИК
випише погребам по \$150 ціні так низької як ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАКРАША

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕВНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

природними готівими союзниками вільного світу. Як би не було їхніх національно-демократичних прагнень і боротьби, те, можливо Сталін мав би вже давно під своєю владою увесь євразійський континент без остачі.
З правдивою пошаною до Вас, за Т-во Українських Інженерів в Америці
Мирослав Лешалок, голова

НИЛЬНИ РАЗІВ

Чи вставали останньої ночі? Чи такі нічі мандрики не позбавляють нас цинного сну і не томлять нас або не роблять нас докучливими та нервовими? А може ви терпите теж від болю голови, болю у крижах, у ногах та від заворотів голови? Мляві нерви, які не вимивають належно трійднів відходів з крові, можуть бути причиною ваших недомогал.

ОДЕЙ ЛІК, СКЛАДЕНИЙ З ВИТАМІНІВ І ЛІКА МОГУТЬ ДІЮЩИ РОЗКІСНИТИ ЛІЦЯ, А ЛІКА, ЯКІ ВІЗМУТЬ ПОМОГТИ ВИДІЛАТИ ВІДХОДИ, ВІД ЗАБАРЮВАЮТЬ З ТІЛА ШКІДЛИВІ ЗАШТАТИ.

За спеціальною умовою читачі цієї газети можуть дістати цей захитний препарат по зниженій ціні. Заплатіть одей віршик до Oregon Drug Products, Box 762, Dept. 200, Peekskill, N. Y. Звідти випишуть вам дві три-долларові папки тільки за \$5, одже за знижкою \$1 на правильній ціні. Не посилайте грошей — заплатіть просто поштареві при дорученні.

ЗМІНУ АДРЕСИ ПОДАЄ АДВОКАТ WILLIAM KUZMA

23 Norman Road, Newark 6, N. J. Телефон: ESsex 2-6636.

ПЕРЕВІЗ

пасажирів, накупити і речей у місті, поза місто і на дальшу віддалу.
ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.
Голоситись: 6-10 ранку і 6-10 веч. Телефон: CY. 9-7879
M. SHULGIN TRANSPORTATION
2066 Anthony Ave., N. Y. 57, N. Y.

3. БЕРЕЗОВСКИ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕВНИК
УПРАВІТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street, New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дні нові в модерні колониальні стільники накупити.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маститового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

ІВАН БУНЬО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕВНИК
випише погребам по \$150 ціні так низької як ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАКРАША

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕВНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568